

Кузнєцов М.О. Екологічні особливості водних грибів Національного природного парку «Гетьманський» // Матеріали IV (XV) Міжнародної наукової конференції молодих учених “Наукові основи збереження біотичної різноманітності” (Львів: Інститут екології Карпат НАН України, 28 жовтня 2021 року). – Львів, 2021. – С. 76-78.

М. О. КУЗНЕЦОВ
**ЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВОДНИХ ГРИБІВ НАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ГЕТЬМАНСЬКИЙ»**

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків
e-mail: makskuznecov28@gmail.com

M. KUZNIETSOV
**ECOLOGICAL FEATURES OF AQUATIC FUNGI OF THE
NATIONAL NATURE PARK “HETMANSKYI”**

V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv

First data about biodiversity and some ecological features (abundance, season dynamics) of the aquatic fungi biota in the different natural reservoirs of the Hetmanskyi National Nature Park are given.

Представники відділу Oomycota Arch з царства Chromista Caval.-Sm є найчисельнішою складовою водних грибів. Сумарно оомікотові налічують понад 800 видів, які можуть бути сапротрофами або паразитами на наземних та водних рослинах, а також на деяких тваринах (Beakes et al., 2014). Оскільки ці організми мають осмогетеротрофний спосіб живлення, розмножуються спорами, а частина представників навіть має добре сформований міцелій, протягом тривалого часу їх відносили до грибів. Останнім часом їх прийнято називати грибоподібними протистами (Webster, 2007).

Інформація про водні гриби НПП «Гетьманський» ще донедавна була відсутня. Дослідження мікобіоти водойм парку було розпочато нами у 2020 р. і проводилося протягом трьох сезонів. Під час польових виїздів відбирали проби води та ґрунту у річках, а також болотах та ефемерних водоймах. Отримання культур водних грибів та їх визначення здійснювали в камеральних умовах методом «приманок» і подальшого мікроскопування.

Загалом нами було виділено 126 зразків водних грибів, що були віднесені до 25 видів. Найбільш багатого видами та зразками виявилася мікобіота річок – 22 види (91 зразок). Ефемерні водойми та болота поступаються різноманіттям – 11 видів (35 зразків).

Річкові проби в наших дослідженнях найбільшою мірою представлені двома родами *Saprolegnia* (6 видів) та *Achlya* (4 види). Серед них найчастіше траплялися види *Saprolegnia ferax* (38 знахідок) та *S. diclina* (9 знахідок). Решта 20 видів, а саме *Achlya caroliniana* Coker, *A. colorata* Pringsh., *A. conspicua* Coker, *A. racemosa* Hildebr., *Aphanomyces laevis* de Bary, *Ap. volgensis* Domashova, *Globisporangium echinulatum* (V.D. Matthews) Uzuhashi, Tojo & Kakish., *Isoachlya rhaetica* (Maurizio) Cejp, *I. torulosa* (de Bary) Cejp, *Newbya oblongata* (de Bary) Mark A. Spencer, *N. olyandra* (Hildebr.) Mark A. Spencer, *Petersenia lobata* (H.E. Petersen) Sparrow, *Pythiopsis humphreyana* Coker,

P. tenue Gobi, *Saprolegnia hypogna* Pringsh., *S. parasitica* Coker, *S. richteri* P.G. Richt. ex R.L. Seym., *S. turfosa* (Minden) Gäum., *Thraustotheca clavata* (de Bary) Humphrey, *Woronina polycystis* Cornu, представлені значно меншою кількістю знахідок.

В пробах з боліт та ефемерних водойм за кількістю виявлених видів переважав рід *Achlya* (4 види) з єдиним видом-домінантом *Achlya colorata* (10 знахідок). Сумарно там було виявлено 11 видів, а саме: *Achlya caroliniana* Coker, *A. colorata* Pringsh., *A. conspicua* Coker, *A. racemosa* Hildebr., *Globisporangium echinulatum* (V.D. Matthews) Uzuhashi, Tojo & Kakish., *Newbya recurva* (Cornu) M.W. Dick & Mark A. Spencer, *N. spinosa* (de Bary) Mark A. Spencer & M.W. Dick, *Pythium diclinum* Tokun., *Saprolegnia diclina* Humphrey, *S. ferax* (Gruith.) Kütz., *Woronina polycystis* Cornu.

Слід зазначити, що такі види як *Newbya recurva*, *Newbya spinosa* та *Pythium diclinum* були виявлені нами лише в пробах боліт. Особливу увагу привертає вид *Newbya spinosa* (= *Achlya spinosa*), який за літературними даними трапляється лише в стоячих водоймах, в першу чергу в болотах (Мещерякова, 1971).

Деякі види несправжніх водних грибів були виявлені нами влише в пробах води з річок: *Isoachlya rhaetica*, *Saprolegnia hypogna*, *Saprolegnia parasitica*, *Aphanomyces laevis* та інші. Рідкісний вид *Thraustotheca clavata* в наших дослідженнях був представлений лише однією знахідкою в річкових пробах.

Найбільше видове різноманіття та рясність водних грибів було зареєстроване у весняний період – 20 видів (60 зразків). Менш різноманітними виявилися проби, зібрані у зимовий період – 12 видів (41 зразок). Найменша кількість водних грибів була виділена восени (8 видів та 26 зразків). Слід зазначити, що домінуючим видом в усі періоди відбору проб була *Saprolegnia ferax*, з найбільшою кількістю знахідок цього виду у весняний період. Такі види, як *Achlya caroliniana* та *Saprolegnia diclina*, також було виявлено кожного сезону, але у значно меншій кількості у порівнянні з попереднім видом. Названі вище види поєднує те, що вони траплялися найчастіше в пробах, відібраних взимку.

Отримані дані свідчать, що водойми на території НПП «Гетьманський» є сприятливими для розвитку водних грибів, тому подальше поглиблене дослідження мікобіоти парку залишається актуальним.

Роботу виконано під керівництвом О.Ю. Акулова, к.б.н., доцента та О.П. Неділько – викладача кафедри мікології та фітоїмунології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.